

МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

ФАКУЛЬТЕТ ІНФОРМАТИКИ, МАТЕМАТИКИ ТА ЕКОНОМІКИ

КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ТА ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ

Назва освітнього компонента <i>Нормативний/вибірковий</i>	Міжнародний бізнес вибіркова
Ступінь освіти Бакалавр/магістр/доктор філософії Освітня програма	Бакалавр 051 Економіка Освітня програма «Економіка та бізнес»
Рік викладання/ Семестр/ Курс (рік навчання)	2024-2025 / парний
Науково-педагогічний працівник	Катерина ПИЛИПЕНКО
Профайл науково-педагогічного працівника	https://fim.mdpu.org.ua/pylypenko-kateryna-anatoliyivna/
Контактний тел.	
E-mail:	pylypenko_kateryny@msspu.edu.ua
Сторінка курсу в ЦОДТ МДПУ ім. Б.Хмельницького	https://fim.mdpu.org.ua/vybirkovi-osvitni-komponenty-zi-spetsialnosti-2/
Консультації	<i>Онлайн-консультації:</i> через систему ЦОДТ МДПУ ім. Богдана Хмельницького.

1. АНОТАЦІЯ

Програму освітнього компонента «**Міжнародний бізнес**» складено відповідно до освітньої програми «Економіка та бізнес».

Освітній компонент належить до циклу вибіркових.

Освітній компонент «Міжнародний бізнес» спрямований на отримання майбутніми фахівцями сфери економіки фахових компетентностей з основних положень, понять та дефініцій, що розкривають зміст, характер, тенденції, фундаментальні принципи розвитку міжнародного бізнесу.

Завданням освітнього компоненту є набуття здобувачами професійних компетентностей та вмінь використовувати сучасні інструменти та технології для організації і ведення міжнародного бізнесу, аналізувати вплив факторів міжнародного бізнес-середовища на діяльність транснаціональних корпорацій

Контроль за видами діяльності здобувачів вищої освіти здійснюється шляхом поточного оцінювання знань, періодичним контролем за тестами після засвоєння ними кожного з модулів.

За результатами суми балів, набраних за дві (**Модуль 1, Модуль 2**) періодичні контрольні точки, виставляється підсумкова оцінка за національною, 100-бальною шкалами і ECTS.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Метою освітнього компоненту «Міжнародний бізнес» є формування у майбутніх фахівців знань у сфері організації і управління бізнесом на міжнародних ринках з урахуванням усіх факторів міжнародного бізнес-середовища. ОК «Міжнародний бізнес» дає теоретичну та практичну підготовку майбутнім фахівцям щодо розвитку різноманітних видів міжнародного бізнесу та управління ними, дослідження впливу факторів міжнародного бізнес середовища на діяльність компанії, формування ефективних міжнародних бізнес-стратегій, виявлення особливостей бізнес-етикету різних країн, формування корпоративної культури та корпоративного іміджу компанії та міжнародних ринках, розвитку програм соціальної відповідальності бізнесу на міжнародних ринках.

Основними цілями освітнього компоненту є теоретична та практична підготовка студентів фаху з таких питань:

- формування системи знань про найбільш важливі аспекти діяльності суб'єктів бізнесу у світовій економіці;
- оволодіння науковими підходами, практичними методами та засобами порівняння показників визначення рейтингів міжнародних компаній;
- розвиток умінь із визначення та обґрунтування наслідків експорту, імпорту, зустрічної торгівлі у міжнародному бізнесі;
- опанування інструментарію аналізу соціально-економічних процесів у сфері міжнародного бізнесу;
- формування здатності самостійно оцінювати та прогнозувати можливості розвитку міжнародного бізнесу в національній економіці України;
- усвідомлення необхідності розроблення та реалізації заходів, які забезпечують використання фінансів як одного з дійових важелів у реалізації економічної та соціальної політики країни;
- формування soft skills, необхідних у міжнародному бізнесі та менеджменті: уміння вирішувати конфліктні ситуації, працювати в команді, виявляти креативність, високий рівень самоорганізації та особисту відповідальність.

За результатами вивчення дисципліни студент повинен *знати*: - сутність міжнародного бізнесу та основні форми міжнародної підприємницької діяльності; - вплив культури на особливості ведення міжнародного бізнесу; - сучасні головні тенденції функціонування багатонаціональних корпорацій; - сутність та види базових стратегій міжнародного бізнесу; - головні види організаційних структур міжнародних компаній; - основні способи міжнародної експансії підприємства; - внутрішні та зовнішні аспекти розвитку міжнародної компанії;

У результаті вивчення дисципліни студент повинен *уміти*:

- розрізняти суб'єкти міжнародного бізнесу;
- розуміти економічну природу ТНК;
- знаходити оптимальні рішення, реалізація яких передбачається отримання навичок реагування;
- опанувати знання щодо особливостей та складових міжнародної торгівлі як сфери реалізації міжнародного бізнесу;
- виявляти та розуміти актуальні проблеми ведення міжнародного бізнесу;
- розрізняти види ризиків у міжнародному бізнесі;
- розуміти місце України в системі сучасного міжнародного бізнесу.

3. ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКІ НАБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС ОПАНУВАННЯ ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки.

Загальні компетентності:

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК2. Здатність здійснювати професійну діяльність у відповідності з чинними нормативними та правовими актами.

СК4. Здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати..

СК14. Здатність поглиблено аналізувати проблеми і явища в одній або декількох професійних сферах з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.

4. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

PH6. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефхівців у сфері економічної діяльності.

PH10. Проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання (за видами діяльності), визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники які характеризують результативність їх діяльності.

PH15. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.

PH17. Виконувати міждисциплінарний аналіз соціально-економічних явищ і проблем в однієї або декількох професійних сферах з врахуванням ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.

PH21. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

PH23. Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення.

5. ОБСЯГ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Вид заняття	лекції	практичні заняття	самостійна робота
Кількість годин	40	20	60

6. ПОЛІТИКИ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

- Жодні форми порушення академічної доброчесності.
- Здобувач зобов'язаний відпрацювати всі пропущені практичні, лабораторні або семінарські заняття протягом двох тижнів.
- Невідпрацьовані заняття (невиконання навчального плану) є підставою для недопущення здобувача до підсумкового контролю («Положення про бально-накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького»).
- Здобувач, який навчається стабільно на «відмінні» оцінки і саме такі оцінки має за періодичні контролю, накопичує впродовж вивчення навчального курсу 90 і більше балів, має право не складати екзамен з даного освітнього компонента («Положення про бально-накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького»)

7. СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ
7.1 СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ (ЗАГАЛЬНА)

Кількість годин	Тема	Форма діяльності (заняття, кількість годин)	Література	Завдання	Вага оцінки	Термін виконання
БЛОК 1. ТЕОРЕТИЧНІ КАТЕГОРІЇ ТА ПРИНЦИПИ МІЖНАРОДНОГО БІЗНЕСУ						
12	Тема 1. Загальна характеристика міжнародного бізнесу.	Лекція (4 год.) Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (6 год.)	Основна, додаткова та інтернет ресурси	перегляд презентації та додаткового матеріалу, виконати практичне завдання	5	впродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)
12	Тема 2. Міжнародне середовище бізнесу.	Лекція (4 год.) Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (6 год.)	Основна, додаткова та інтернет ресурси	перегляд презентації та додаткового матеріалу, виконати практичне завдання	5	впродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)
14	Тема 3. Роль культури в міжнародному бізнесі.	Лекція (4 год.) Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (8 год.)	Основна, додаткова та інтернет ресурси	перегляд презентації та додаткового матеріалу, виконати практичне завдання	5	впродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)
18	Тема 4. Етика і соціальна відповідальність у міжнародному бізнесі.	Лекція (6 год.) Практичне заняття (4 год.) Самостійна робота (8 год.)	Основна, додаткова та інтернет ресурси	перегляд презентації та додаткового матеріалу, виконати практичне завдання	5	впродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)

БЛОК 2. ОРГАНІЗАЦІЯ МІЖНАРОДНОГО БІЗНЕСУ

16	Тема 5. Міжнародний стратегічний менеджмент	Лекція (6 год.) Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (8 год.)	Основна, додаткова та інтернет ресурси	перегляд презентації та додаткового матеріалу, виконати практичне завдання	5	впродовж першого навчального семестру (другий періодичний контроль)
16	Тема 6. Міжнародний маркетинг.	Лекція (6 год.) Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (8 год.)	Основна, додаткова та інтернет ресурси	Скласти презентацію	5	впродовж першого навчального семестру (другий періодичний контроль)
14	Тема 7. Міжнародне управління людськими ресурсами та трудовими відносинами.	Лекція (4 год.) Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (8 год.)	Основна, додаткова та інтернет ресурси	перегляд презентації та додаткового матеріалу, виконати практичне завдання	5	впродовж першого навчального семестру (другий періодичний контроль)
18	Тема 9. Лідерство і поведінка персоналу в міжнародній компанії.	Лекція (6 год.) Практичне заняття (4 год.) Самостійна робота (8 год.)	Основна, додаткова та інтернет ресурси	Розробити кейси вирішення конфліктів		впродовж першого навчального семестру (другий періодичний контроль)

7.2 СХЕМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ (ЛЕКЦІЙНИЙ БЛОК)

Тема лекції	Зміст лекції
Тема 1. Загальна характеристика міжнародного бізнесу.	1. Основна мета міжнародного бізнесу та його особливості. 2. Фактори вигоди міжнародного бізнесу. 3. Періодизація розвитку міжнародного бізнесу.
Тема 2. Міжнародне середовище бізнесу.	1. Сутність та види середовищ міжнародного бізнесу. 2. Політико-правове, економічне, соціокультурне та технологічне середовище бізнесу.

	3. Інструменти аналізу міжнародного середовища
Тема 3. Роль культури в міжнародному бізнесі.	1. Сутність, структура та основні характеристики культури в контексті міжнародного бізнесу. 2. Класифікація культур. 3. Вплив культури на міжнародний бізнес.
Тема 4. Етика і соціальна відповідальність у міжнародному бізнесі.	1. Сутність етики та соціальної відповідальності. 2. Управління етикою у зарубіжних країнах. 3. Правове регулювання етики та соціальної відповідальності у міжнародному бізнесі
Тема 5. Міжнародний стратегічний менеджмент	1. Сутність і завдання міжнародного стратегічного менеджменту. 2. Концепції (стратегічні альтернативи) міжнародних компаній. 3. Розробка міжнародних стратегій. 4. Рівні міжнародної стратегії.
Тема 6. Міжнародний маркетинг.	1. Міжнародний менеджмент: суть, задачі, особливості. 2. Сутність та структура середовища міжнародного менеджменту. 3. Концепції та моделі міжнародного менеджменту.
Тема 7. Міжнародне управління людськими ресурсами та трудовими відносинами.	1. Особливості управління персоналом в міжнародних організаціях. 2. Відбір персоналу для МНК та формування міжнародного колективу. 3. Розвиток персоналу в ТНК. 4. Основні моделі управління персоналом у світовому менеджменті.
Тема 9. Лідерство і поведінка персоналу в міжнародній компанії.	1. Лідерство в бізнесі: сутність та актуальність сьогодення 2. Стили лідерства в міжнародному бізнесі 3. Важливість етичного лідерства 4. Етичні аспекти лідерства 5. Еволюція і поширення етичного лідера

7.3 СХЕМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ (ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ)

Тема практичного заняття	Зміст практичного заняття
Тема 1. Загальна характеристика міжнародного бізнесу.	Обговорення теми. Виконання практичних завдань
Тема 2. Міжнародне середовище бізнесу.	Обговорення теми. Виконання практичних завдань
Тема 3. Роль культури в міжнародному бізнесі.	Обговорення теми. Виконання практичних завдань
Тема 4. Етика і соціальна відповідальність у міжнародному бізнесі.	Обговорення теми. Виконання практичних завдань

Тема 5. Міжнародний стратегічний менеджмент	Обговорення теми. Виконання практичних завдань
Тема 6. Міжнародний маркетинг.	Обговорення теми. Виконання практичних завдань
Тема 7. Міжнародне управління людськими ресурсами та трудовими відносинами.	Обговорення теми. Виконання практичних завдань
Тема 9. Лідерство і поведінка персоналу в міжнародній компанії.	Обговорення теми. Виконання практичних завдань

7.4 СХЕМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ (ТЕМИ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ)

Тема для самостійного опрацювання	Зміст теми
Тема 1. Загальна характеристика міжнародного бізнесу.	1. Опрацювання теоретичних основ із зазначеної теми. 2. Огляд додаткового теоретичного матеріалу з використанням додаткових діджитал ресурсів.
Тема 2. Міжнародне середовище бізнесу.	1. Опрацювання теоретичних основ із зазначеної теми. 2. Огляд додаткового теоретичного матеріалу з використанням додаткових діджитал ресурсів.
Тема 3. Роль культури в міжнародному бізнесі.	1. Опрацювання теоретичних основ із зазначеної теми. 2. Огляд додаткового теоретичного матеріалу з використанням додаткових діджитал ресурсів.
Тема 4. Етика і соціальна відповідальність у міжнародному бізнесі.	1. Опрацювання теоретичних основ із зазначеної теми. 2. Огляд додаткового теоретичного матеріалу з використанням додаткових діджитал ресурсів..
Тема 5. Міжнародний стратегічний менеджмент	1. Опрацювання теоретичних основ із зазначеної теми. 2. Огляд додаткового теоретичного матеріалу з використанням додаткових діджитал ресурсів.
Тема 6. Міжнародний маркетинг.	1. Опрацювання теоретичних основ із зазначеної теми. 2. Огляд додаткового теоретичного матеріалу з використанням додаткових діджитал ресурсів.
Тема 7. Міжнародне управління людськими ресурсами та трудовими відносинами.	1. Опрацювання теоретичних основ із зазначеної теми. 2. Огляд додаткового теоретичного матеріалу з використанням додаткових діджитал ресурсів.

Тема 9. Лідерство і поведінка персоналу в міжнародній компанії.

1. Опрацювання теоретичних основ із зазначеної теми.
2. Огляд додаткового теоретичного матеріалу з використанням додаткових діджитал ресурсів.

8. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТА ВИМОГИ

Загальна система оцінювання курсу	За семестр з освітнього компоненту проводяться два періодичні контролю (ПКР), результати яких є складником результатів контрольних точок першої (КТ1) і другої (КТ2). Результати контрольної точки (КТ) є сумою поточного (ПК) і періодичного контролю (ПКР): $КТ = ПК + ПКР$. Максимальна кількість балів за контрольну точку (КТ) складає 50 балів. Максимальна кількість балів за періодичний контроль (ПКР) становить 60 % від максимальної кількості балів за контрольну точку (КТ), тобто 30 балів. А 40 % балів, тобто решта балів контрольної точки, є бали за поточний контроль, а саме 20 балів. Результати поточного контролю обчислюються як середньозважена оцінок ($X_{ср}$) за діяльність здобувача на практичних (семінарських) заняттях, що входять в число певної контрольної точки. Для трансферу середньозваженої оцінки ($X_{ср}$) в бали, що входять до 40 % балів контрольної точки (КТ), треба скористатися формулою: $ПК = (X_{ср}) * 20 / 5$. Таким чином, якщо за поточний контроль (ПК) видів діяльності здобувача на всіх заняттях $X_{ср} = 4.1$ бали, які були до періодичного контролю (ПКР), то їх перерахування на 20 балів здійснюється так: $ПК = 4.1 * 20 / 5 = 4.1 * 4 = 16.4 // 16$ (балів). За періодичний контроль (ПКР) здобувачом отримано 30 балів. Тоді за контрольну точку (КТ) буде отримано $КТ = ПК + ПКР = 16 + 30 = 46$ (балів). Здобувач має право на підвищення результату тільки одного періодичного контролю (ПКР) протягом двох тижнів після його складання у випадку отримання незадовільної оцінки. Підсумковим контролем є екзамен, на його складання надається 100 балів за виконання тестів (або задач чи завдань іншого виду). Загальний рейтинг освітнього компоненту (ЗР) складається з суми балів (Е), отриманих на екзамені, і підсумкової оцінки (ПО) та ділиться навпіл. $ЗР = (ПО + Е) / 2$
Практичні заняття	«5» – здобувач в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі розрахункові / тестові завдання. Здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями. «4» – здобувач достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість розрахункових / тестових завдань. Здобувач здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, у яких можуть бути окремі несуттєві помилки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.

	«3» – здобувач в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових розрахунків, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину розрахункових / тестових завдань. Має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків. «2» – здобувач не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових розрахунків, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно вирішив окремі розрахункові / тестові завдання. Безсистемно відділяє випадкові ознаки вивченого; не вміє зробити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки.
Умови допуску до підсумкового контролю	Здобувач, який навчається стабільно на «відмінні» оцінки і саме такі оцінки має за періодичні контролю, накопичує впродовж вивчення навчального курсу 90 і більше балів, має право не складати екзамен з освітнього компоненту. Здобувач зобов'язаний відпрацювати всі пропущені семінарські заняття протягом двох тижнів. Невідпрацьовані заняття (невиконання навчального плану) є підставою для недопущення здобувача до підсумкового контролю.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Alain Verbeke, I.H. Ian Lee.. International business strategy. 3rd edition. – 2021. – 675 p.
2. Болквядзе Н.І., Мигаль О.Ф. Особливості закупівельної логістики в міжнародному бізнесі. Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія «Економічні науки». № 11 (67). 2022р. DOI: <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2022-11-8436> URL: <https://www.internauka.com/issues/economic2022/11/8436>
3. Bratko O.S., Myhal O.F., Blazhey I.O. Consumer behavior trends in Ukraine under rapid technological changes. - Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: «Економічні науки». № 8 (28). Серпень 2019. - С. 41-46
4. С. Gopinath. Globalization: a multi-dimensional system. 3rd edition. – 2018. – 288 p.
5. Charles Hill. ISE International business: competing in the global market place. 13th edition. – 2021. – 1440 p.
6. Charles Hill. Global business today. 12th edition. – 2022. – 640 p.
7. Daniel W. Baack, Barbara Czarnecka, Donald E. Baack. International marketing. 2nd edition. – 2018. – 672 p.
8. David Deakins. Entrepreneurship: a contemporary and global approach. 1st edition. – 2021. – 296 p.
9. Dluhopolskyi O.V., Ivashuk Y.P., Zatonatska T.H., Myhal O.F., Farion-Melnyk A.I., Kolesnikov A.P. Public geodecology: results of international survey. – Journal of Geology, Geography and Geoecology, Vol. 31(3).Wos., 2022. -
10. Пан Алон. Global marketing. 3rd edition. – 2020. – 666 p.
11. John Wild, Kenneth Wild. International business: the challenges of globalization. 9th edition. – 2021. – 448 p.
12. Larry A. DiMatteo. International business law and the legal environment: a transactional approach. – 4 th edition. – 2020. – 768 p.
13. Leslie Hamilton, Philip Webster. International business environment. 4th edition. – 2019. – 488 p.
14. Mattew Lee Sawyer. Make it in America: how international companies and entrepreneurs can successfully enter and scale in U.S. markets. 1st edition. – 2022. – 272 p.
15. Richard M. Steers, Joyce S. Osland. Management across cultures: challenges, strategies and skills. 4th edition. 2019. – 452 p.

16. Алгоритм експорту. Що потрібно знати українському експортеру. URL: http://loga.gov.ua/sites/default/files/collections/algorithm_eksportu.pdf (дата звернення: 17.08.2021 р.).
17. Добрава Н.В., Осипова М.М. Основи бізнесу: навчальний посібник. Одеса: Бондаренко М. О. 2018. 305 с.
18. Міжнародний бізнес: практикум для студ. спеціальностей «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії», «Міжнародні економічні відносини»/ Укладач: Карасьова Н.А. Київ: Видавництво Ліра-К, 2019. 74 с.
19. Міжнародний маркетинг: навч. посібник / Т. В. Князева, Ю. П. Колбушкін, С. В. Петровська та ін. К. : НАУ, 2019. 164 с.
20. Міжнародний маркетинг: підручник / за заг. ред. А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2018. 448 с.
21. Сазонець О.М. Управління міжнародним бізнесом: навчальний посібник. Рівне: НУВГП, 2019. 338 с

Допоміжна

1. Гура Т., Романовський О., Книш А. Психологія лідерства в бізнесі: навчальний посібник / Т. Гура, О. Романовський, А. Книш. Харків : «Друкарня Мадрид», 2017. 100 с.
2. Дафт Р. Л. Уроки лідерства / Р. Л. Дафт, при участі П. Лейн ; [пер. А. В. Козлова, И. Ф. Андреевой]. – М. : Эксмо, 2006. – 480 с.
3. Етика лідерства : Модуль 4. Освіта заради справедливості: серія університетських модулів: Доброчесність та етика. Відень, 2021. 30 с.
4. Концепція лідера слуги [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [www.saranet.ru / Lab_LPR / Джон _ Фейворс](http://www.saranet.ru/Lab_LPR/). – Название с экрана.
5. Ложачевська О. М., Кончин В. І., Новикова М. В. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства: навч. посіб. Київ: НАУ, 2014. 400с.
6. Михайленко О. Г. Посібник до вивчення дисципліни «Міжнародний бізнес». Дніпро: Видавництво «КИТ», 2017. 128 с.
7. Міжнародний бізнес: підруч. за ред. проф. В. А. Вергуна. Київ: ВАДЕКС, 2014. 810 с.
8. Нестуля О.О. Основи лідерства. Наукові концепції (середина XIX століття- початок XX століття): навч.посіб. / О.О. Нестуля, С.І. Нестуля. Полтава: ПУЕТ, 2016. – С. 12– 46
9. Пинтосевич И. Влияй! 7 заповедей лидера / И. Пинтосевич. – М.: Изд.-во «Э», 2016. – С. 30
10. Теорія і практика формування лідера: навчальний посібник / О.Г. Романовський, Т.В. Гура, А.Є. Книш, В.В. Бондаренко – Харків, 2017. С. 6.
11. Теорія і практика формування лідера: навчальний посібник / О.Г. Романовський, Т.В. Гура, А.Є. Книш, В.В. Бондаренко – Харків, 2017 С. 57
12. Ушакова Н. Г., Величко К. Ю., Печенка О. І. Управління міжнародним бізнесом: конспект лекцій для студентів економічного спрямування, аспірантів, викладачів. Харків: Видавництво «Форт», 2016. 126с.
13. Файчук О. М., Сидоренко С. В. Міжнародний бізнес: навч. посіб. Київ: НУБіП України, 2016. 236 с.